

Mézeskalács

• 67. évfolyam

• 2019. november

• Ára 50 dinár

Köszöntő

Kedves Gyerekek!

Köszönjük, hogy továbbra is szorgalmasak vagytok, és egyre több rajz és fogalmazás érkezik frissen festett mézeskalácsházikónk címére, amelyet segítségetekkel sikeresen felépítettünk – a fagyos napok és süvöltő szelek beállta előtt. Ödön, a sün és még Elemér, a mókus is kivette részét a munkából, habár a kis hörcsög ilyenkor már mézeskalács-eledelen és karácsonyi ajándékokon töri a fejét.

Egy esős délutánon, amikor az erdőben makkot és diót gyűjtögettem, gondoltam egyet, és előkerestem otthon a csizmákat. Nagy meglepetésemre egy természetes lyuk tátongott

az egyikben! Most varrnunk kell egy jó meleg, bélelt téli csizmát. Ez lesz a következő feladat. No, de nem akármilyen csizmát, hanem egy varázscsizmát! Hogy mi mindenre képes egy ilyen különleges csizma? Írjátok és rajzoljátok le!

Szép novemberet kíván nektek a didergő

Mézes Marcipán

Rajzpályázat és Szárnybontogató

Decemberre

– Varázscsizma

– Karácsonyi ajándék

Januárra

– Jégváros

– Téli örömök

Ferdőlap: Móricz Ildikó tervezőgrafikus munkája

A Mézeskalács megjelenését támogatta:

CIP – A készülő
kiadvány katalógizálása
A Matica srpska Könyvtára,
Újvidék (Novi Sad)

ISSN 0352-6070
COBISS.SR-ID 16291074

Készült
a Magyar Kormány
támogatásával

Vajdaság Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

MINISZTERELNÖKSÉG
NEVELÉSI, TUDOMÁNY- ÉS
TECHNOLÓGIAI FEJLESZTÉSI KÖZPONT

MINISZTERELNÖKSÉG
NEVELÉSI, TUDOMÁNY- ÉS
TECHNOLÓGIAI FEJLESZTÉSI KÖZPONT

NKA
Nemzeti Kulturális
Alap

MÉZESKALÁCS ■ Megjelenik a tanévben havonta egyszer ■ Első szám: 1953 (mellékletként), 1954 májusa (külön lapként) ■ Alapító: **Magyar Nemzeti Tanács** ■ Kiadja: a Magyar Szó Lapkiadó Kft., 21000 Novi Sad (Újvidék), Szerbia ■ Igazgató: **Ökrész Rozália** ■ Főszerkesztő: **Varjú Márta** ■ Felelős szerkesztő: **Török Erna** ■ Lektor: **Töröcsik Rozália** ■ Grafikai szerkesztő: **Buzás Mihály** ■ Leveléiteket a következő címre küldhetitek: **Mézeskalács, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Elérhetőség – telefon: 021/456-624, honlap: www.jopajitas.com, e-mail: mezes@magyarszo.rs** ■ Kéziratokat és rajzokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya: 021/557-304 ■ e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Készült a Magyar Szó Lapkiadó Kft. nyomdájában ■ Előfizetés egy évre 500 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■

Őszi szél

Arnóci Dávid, 2. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Takács Ilona

November

Folyó mellett sűrű köd időz,
ázik-fázik, didereg az ősz.
Sose bánd, ha nagy a csizmad,
még mielőtt elkoptatnád,
biztos belenősz.

Oldaloga közeleg az est,
szél zörgeti a bádogereszt.
Siess haza, míg nyakadba
az ónszínű ég haragja
zuhét nem ereszt!

Kip-kop, lics-locs, kezdi szaporán.
Gyorsan ágyba, fekjüdj le korán!
Álmod legyen tele csenddel,
bár skálázik a november
vihar-oboán.

Csorba Béla

biokertészet

körte szilva
birsalma
kukacok
birodalma
majd megöl
a méreg

ha meg nincsen
benne féreg
megöl majd
a méreg

Játsszunk a széllel, a levegővel!

Célba fújás

Tegyetek az asztalra pingpong-labdát, és próbáljátok átfújni az asztalon. Fújhattok célba is, mondjuk két gyufaskatulyából kialakított kapuba.

Zenéljtek a levegővel!

Keressetek különböző hosszúságú és átmérőjű papírgurigákat, vagy másfajta csöveket, és fújjatok bele! Figyeljétek meg, hogy melyik milyen hangon szól. Milyen hangszereket ismersz, amelyeket így szólaltatnak meg? Fújjatok fel félig egy lufit, aztán engedjétek el! Viccesen szól és messzire repül – vajon mitől?

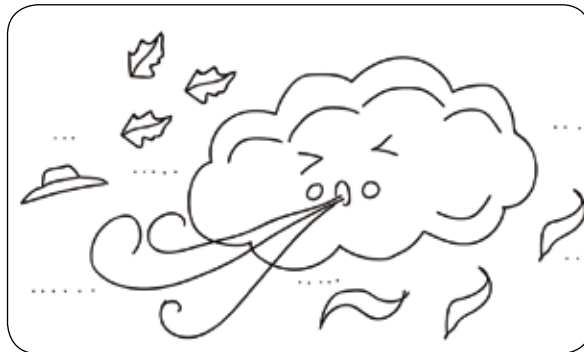
Fúvócső

Egy keskenyebb csőbe tegyetek papírgalacsint vagy kukoricaszemet, babszemet, és jó erősen fújjatok bele. Felhasználhattok erre egy kiselejtett golyóstollat is, miután szétszereltétek.

Honnan fúj a szél?

Valamelyikötök csukja be jól a szemét, a másik pedig fújjon rá valamelyik testrészére! Hol érezted a „szelet”? Tudtok gyengébben és erősebben is fújni? Melyiket könnyebb kitalálni?

Szeles mondóka

Honnan jön? Senki se tudja,
azt se, merre visz az útja,
kéményeken furulyáz,
tőle lobban a parázs,
hátán felhő lovagol,
nád előtte meghajol,
a fák róla beszélnek,
minek hívják, no: szélnek.

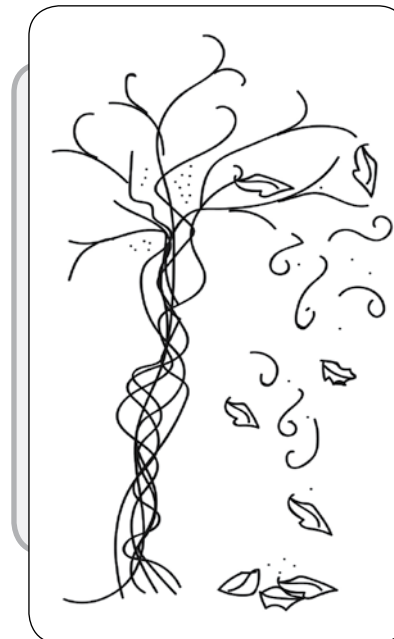
Hej, Dunáról fúj a szél

Magyar népdal

Hej Du-ná-ról fúj a szél, sze-gény em-bert min-dig ér, Du-ná -ról fúj a szél.
Ha Du-ná-ról nem fúj-na, o-lyan hi-deg nem vol-na, Du-ná -ról fúj a szél.

Hej, Dunáról fúj a szél,
szegény embert mindig ér,
Dunáról fúj a szél.
Ha Dunáról nem fújna,
olyan hideg nem volna,
Dunáról fúj a szél.
Hej, Jancsika, Jancsika,
mér' nem nőttél nagyobbra,
Dunáról fúj a szél.

Nőttél volna nagyobbra,
lettél volna katona,
Dunáról fúj a szél.
Hej, Dunáról fúj a szél,
feküdj mellém, majd nem ér,
Dunáról fúj a szél.
Nem fekszem én kend mellé,
mert nem leszek a kendé,
Dunáról fúj a szél.
Na-na-na...

- I. Tekereg a szél, kanyarog a szél,
didereg az eper-ág: mit üzen a tél?
- II. Fúj a szél, fúj a szél, de morog a szél.
Apró ez a szoba, mégis belefér.
- III. Széles világba fut a szél magába,
nyakában a lába, sosem érsz nyomába.

**(Weöres Sándor:
Kis versek a szélről)**

Aalan Alexander Milne

A szél hova fut...

Senki meg nem mondja,
mit senki se tud,
hogya szél honnan jön
és hova fut.

Szárnyal valahonnan
nagyon sebesen,
utol nem érem
rohanva sem.

De ha sárkányomat
elereszteném,
napokig repülne
az ég peremén.

Aztán megtalálnám,
ahol leesett,
s tudnám, hogy a szél is
odaérkezett.

Akkor megmondhatnám,
a szél hova fut...
hogya honnan jön, arról
senki se tud.

Varga Polyák Ádám

2. osztály, Csokonai Vitéz Mihály iskola, Felsőhegy

Fehér Opletán Edvárd

2. osztály, Csokonai Vitéz Mihály iskola, Felsőhegy

Tarbay Ede

Felhő táncol

Felhő táncol az ég alján,
öt pici bodra öt kislány.
Nap tüze fényes hajfonatok
szélfű fűz rá gyöngykoszorút.

Galamb röppen a vállukról,
tollpihe hullik a szárnyukból.
Öt pici táncos felhőlány
nevet és dalol az ég alján.

Orgoványi Anikó

Erőművész szél

Erejét fitogtatja a szél,
dönget kaput és falat,
felkorbácsolni a tengert
neki csak egy pillanat.

Ám ha fenyves állja útját,
csillapítja erejét,
fésüli a fák tűlevel haját,
mint anya gondozza gyermekét.

Csigafalva

Erdélyi Pataki Máté
EmArt Műhely, Szabadka

Szellőcske, Szelecske, Szél

Gáborka kint hevert a vadszőlőlugasban. Szagos fodormentavirágokból volt a derékalja, puha gyepből a vánkosa. Szellőcske pedig ott ringatta magát fölötte az ágakon, s nagy dudorászva megcirógatta a lombokat. Nagyon szép nótákat dúdolgatott, bizonyosan mindnyájan hallottátok már tőle:

*Álom, álom, édes álom,
Szállj le rája könnyű szárnyon,
Szempilláit fogd le lágyon,
Álom, álom, édes álom.*

– Ki dalolgat itten? – kérdezte Gabika, mikor már nagyon sokáig hallgatta az altatgatót. – Ki cirógatta az arcomat?

Szellőcske nagyot kacagott.

– Lirum-lárum, pajtikám, nem ismertél, ugye, rám? Szellőcske az én nevem, vidám az én életem. Hipp-hopp, ide-oda lebegek, húsítem a meleget, enyhítem a hideget, virágokat ringatok, pilléket csókolgatok, kergetőzöm a madárral, rétek, erdők illatával a levegőt frissítem. Aki engem nem szeretne, nincsen olyan senki sem.

– Ejnye, de csak jó is teneked, kedves Szellőcske! Egész nap fut-

kározzol, bújócskázol, hintázol, dalolgatsz. De hát iskolába nem kell neked járnod?

– Nem ám, mert én még kicsike vagyok, de ha akkora leszek, mint a bátyám, akkor majd én is megpróbálkozom vele. Tudom, hogy örülnek majd a gyerekek, ha letörülgetem az arcukról a verejtéket, mikor nehéz lesz a számtani feladat.

– Hát bátyád is van, Szellőcske?

– Van bizony, az csak a mulatságos fickó.

– Ej, de szeretném megismerni!

– No, megállj, majd előhívom, hogy mulattasson. Nekem úgyis másfelé van dolgom. A szegény föld népét kell megnéznem, azokra nagyon ráfér egy kis hús fuvalom.

Szellőcske megrázkódott, egyszer-kétszer belefújta az aranyárába, hát, uram teremtőm, egyszerre táncolni kezdtek a falevelek, s fönt az égen szép lassan ballagni kezdtek a bárányfelhők. Megérkezett Szellőcske bátyja, ő táncoltatta a leveleket, ő terelgette a fellegnyájakat. Gabika örömmel kiáltott elébe:

– Nini, te híres, hiszen én téged ismerlek! Te vagy a Szelecske, te szok-

tad olyan magasra felvinni az én sárkányomat. Hát mi jóban fáradsz?

– Ss, sss, sss, sóhajtok, szélmal-mokat hajtok; sss, sss, a vízen a hajót repítem; sss, sss, sss, segíték a búzát szelelni; sss, sss, sss, madár-nak tengeren átkelni; sss, sss, sss, a harangszót szétvinni messzire; sss, sss, sss, az Istennek ő dicsőségire.

– Hát még mit tudsz, Szelecske?

– Borbélytányért táncoltatni, kalapot lekapogatni, homokhegyet rakosgatni – de jaj nekem, sietek, bátyámuram közeleg!

A kék szemű fodormentavirágok ijedten lapultak a földre, a vadszőlőágak jajgatva verődtek össze, recsegett-ropogott Gabika feje fölött az egész lugas. Olyan sűrűn hullott a homok, mint az apró szemű eső, s valami ijesztő bömbölés hallatszott a levegőben.

Böm-böm-böm, aki tud,

Jól teszi, hogyha fut

Sebesen elülem.

Aki nem tud, elviszem,

Hihihí, hahaha,

Senkinek sincs kegyelem.

Villámotort forgatok,

Mennydörög, ha pattogok,

Rázkódik a föld bele,

Hühühü, hehehe.

Ha dobog a lovam lába,

Por kavarog a nyomába,

S a fejemmel elérem

A felhőket az égen.

Hahó, hahó, hahó!

Ki robog, ki sívít, mi dörög?

Lábam alatt a mező dübörög.

Huj, huj, mi ropog?

Erdő csikorog.

Akire én ráfújok,

Elszabad, meg nem áll,

Én vagyok a Szélkirály!

Jaj, jaj, jaj!

A Szélkirály

Gabikának ijedtében elállt a szíverése. Szeretett volna elszaladni, de meg se bírt mozdulni. Sikoltani akart, de egy hang nem jött ki a száján. Jaj, istenem, mindjárt elviszi a Szélkirály. Már érezte a hideg leheletét a homlokán, már a kezét is megfogta, hát mikor a szemét kinyitja, akkor látja, hogy apuka keltegeti, az fogja a kezét.

– Szaladjunk, öcskös, mert mindjárt elkap bennünket a Szélkirály. Hadd tegyelek a zsebembe, hogy meg ne találjon.

Alig értek be a tornácra, mindjárt kitört a nyári zivatar. Lángolt az ég, rengett a föld, sírtak a felhők, csikorogtak a fák, amerre a hatalmas Szélkirály vágatott.

De Gabika már nem félt tőle. Ott ült az ablaknál édesanyja ölében.

Szűcs Imre

Vihar

Zúg-búg a szél,
bömböl,
vasvesszővel
zörömböl,
jaj, tegyük rá
zárat –
szétlöki az egész
házat!

Makai Kitti

3. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

10

Mitől zúg a szél?

Mitől támad s zúg a szél?
– Kérdezd meg a nádat.
S ha bugája nem tudná:
a sudaras fákat.
S ha az ágak se tudnák,
kérdézd csak, kérdézd csak
a hegyeket, erdőket,
s legvégül, legvégül
a fekete felhőket.

Vidor Miklós

A szél

Nincsen szája,
Mégiscsak fú egyre.
Szárnya sincsen,
De fölszáll a hegyre,
Lába nélkül
Leszökik a völgybe,
Hulló lombbal
Karikázik körbe.
Fú a szél, zúg a szél,
Zimankót hoz, csupa él.
Néha meg puha szél
Illatot hord, fut a tél.
Megzörgeti a kaput,
S ha kinyitod,
Nincs ott senki.
Suhanón tova fut,
Vándorlegény dalát zengi.
Csordában hajt felleget,
S ha megfognád, ellebeg,
Légbe foszlik mindjárt:
Magasan száll, mélybe csap,
Megersímítja arcodat,
S elviszi a titkát.

Buberni Márk

3. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

Varga Emanuel

3. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

Bisztricki Dávid

3. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

11

Az időjós

(Népmese)

Mátyás király útra készülődött. Megkérdezte hát udvari csillagászát, milyen idő várható. A csillagász elővette a látcsövét, vizsgálódott valamelyest a derült égen, aztán így szólt:

– A Nap sugarának rezgése, a felhők peremének színe mind azt mutatja, hogy szép idő lesz.

– Mit hirdet a szamarad? – kérdezte tréfásan a király a juhászt.

– Amikor ilyenformán ordít, mindig eső lesz – felelte a juhász.

Mátyás a csillagászhoz fordult:

– Hallod-e te nagy tudós, most is azt mondod, hogy szép idő lesz?

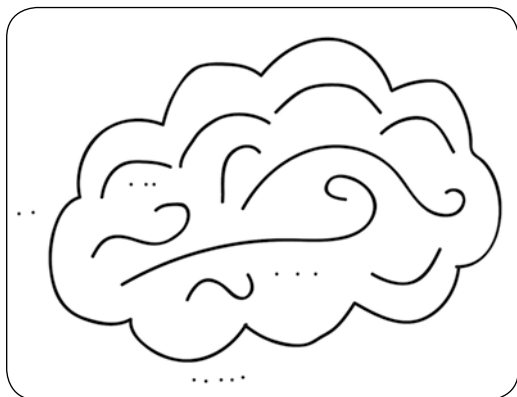
A csillagász megint elővette a látcsövét, vizsgálódott köröskörül az ég alján, s így szólt:

– A levegő remegése, a falevlek csillogása, valamint a barázdabillegetők billegése mind azt mutatja, hogy szép idő lesz.

Óvta a juhász a királyt, forduljon vissza, különben megázik. De a király nem hallgatott rá. Nem haladtak egy fél órát sem, nyakukba zúdult egy kiadós nyári zápor. Mátyás akkorát tüszentett, majd levált az orra. Pedig szép, nagy orra volt, kár lett volna érte. Aztán kimondta az ítéletet:

– A csillagász a samár, a samár a csillagász.

Meg is vette a samarat a juhásztól, és soha útra nem kelt anélkül, hogy véleményét az időjárásról meg ne tudakolta volna.

A király annyira bízott a csillagászában, hogy még kabátot sem vitt magával, hiába szidta a felesége.

Ahogy mentek, egy rétre értek. Azon a réten egy juhász legeltette a nyáját. Mikor a samár meglátta a díszes kíséretet, hátracsapta a fülét, és harsányan hármat ordított.

A Szél és a Nap

(Népmese)

Vitatkozott egy időben a Szél a Nappal. Azon folyt a vita, hogy melyikük erősebb.

Egyszer azután azt mondta a Nap a Szélnek:

– Tegyük próbát, amott megy egy köpenyeges ember, próbálkozzunk meg rajta, melyikünk az erősebb, melyikünk veszi le válláról a köpenyeget.

Hozzáfogott először a Szél, megragadta az ember gallérját, tépte, cibálta, előre-hátra a köpenyeget, de mentül erősebben rángatta, a szegény ember annál erősebben burkolta bele magát, s nem engedte elvetetni a köpenyeget. Mikor aztán a Szél hasztalan kifárasztotta magát, akkor hozzáfogott a Nap: elkezdett mosolyogni az utasra melegen, mindig melegebben. A jámbor lassanként kiburkolta magát a köpönyegből, azután levetette egészen, később levetette a kabátját és a mellényét is.

– Látod – mondogatta a Nap a Szélnek –, hogy én erősebb vagyok, mint te?

Raffai Ingrid
illusztrációja

Zelk Zoltán

Szél

Mit csinál a szél, ha nem fúj?

Alszik.

De ha felébred,
úgy szalad, de úgy szalad, hogy
soha utol nem éred!

Fut a földön, fut az égen,
folyók hátán, tengeren,
mindegy néki, ha fák csúcsán,
ha réten, ha fellegen.

Néha csak egy percig szalad,
néha átfut egy napot,
persze hogy elfárad végül,
s alszik megint egy nagyot...

Hogy hol alszik, mikor nem fúj?

Én már meg se kérdeztem –

Kicsi neki a világ is,
s elhál egy falevelen.

Goór Anna
péterrévei óvodás

14

Szűcs Imre

Felhő fia felhő

Felhő fia felhő,
percek alatt megnő,
szelek szárnyán száll,
s hegyek ormán hál.

Ott időzik hosszan,
aztán eléd lobban,
lángot vet magából,
fekete gyomrából,
ha cikáz, ha dörög,
jó lesz, ha kerülöd,
kis felhő, nagy vihar,
fákat is kicsavar,
företteg, ha támad,
fölkapja a házad.

Péter Erika

Zsákbamaczka

Időjárás?

Zsákbamaczka,
nem tudod, mit rejt a csomagja.

Időjárás?

Papirfecni,
nem tudod, mi fog ma esni.

Időjárás?

Olyan csacska,
sosem tudod, kell-e sapka.

Időjárás?

Változékony!
Vastag ruha kell vagy vékony?

Időjárás?

Kész tombola,
sosem tudod, mi micsoda!

Tombola vagy zsákbamaczka?
Bosszankodsz, ha nem nyersz rajta!

Darázs Endre

Őszi posta

Egyre-másra jönnek
A hűvös szelek,
És zsákszámba hoznak
Sürgős levelet.

Pirosat, meg sárgát,
Barnát, vegyesen,
Csak zöldet nem hoznak
Most már egyet sem.

Daróci Léna
1. osztály, Miloje Čiplić iskola, Törökbecse

15

Szárnybontogató

Csigamese

Volt egyszer egy csiga. Ennek a csigának temérdek háza volt. Ez a sok házas csiga rengeteg meztelen csigát látott. Közeledett a tél, s mivel tudta, hogy nagyon hideg lesz, az összes házát összeszedte, majd szétszította a meztelen csigák között, hogy ne fagyjanak meg a tél folyamán. A csigák nem győztek hállázkodni a „házas csigának”.

Az adakozó csiga boldogan, elégedetten várta a közelgő tél beköszöntét, hiszen azzal a tudattal vonult téli nyugovójára, hogy sok hontalan társán segített.

**Babcsányi Léna, 2. osztály,
J. J. Zmaj iskola, Szabadka**

Őszi mese

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy gyönyörű szép, kicsi város.

Abban a városban élt egy ember, aki egyszer találkozott egy mókussal. Az éppen makkot, diót, mogyorót gyűjtött. Ő is meglátta az embert. Gyorsan felfutott a fára, onnan rögtön be az odújába. Kis idő múlva kinézett, és látta, nincs veszély, ezért újra gyűjtögetni kezdett. Gyűjtögetés közben meglá-

tott egy másik mókust, aki egy fán nézelődött. Szerette volna, hogy barátok legyenek, ezért beszélgetni kezdtek. A nagy beszélgetés után ágról ágra ugráltak. Már sötétedett, amikor egy szép parkhoz értek, ahol rengeteg fa volt. Megbeszélték, hogy örök barátságot kötnek, és minden nap ellátogatnak ebbe a csodaszép parkba télire gyűjtögetni.

Itt a vége, fuss el véle! Aki nem hiszi, menjen el abba a parkba és keresse meg a mókusokat!

**Fodor Kitti, 2. osztály,
Kárász Karolina Általános Iskola,
Móricz Zsigmond kihelyezett
tagozat, Kispic**

Csigamese

Egyszer egy házatlan, meztelen csiga akart magának egy házat. Gondolt egyet, és elkóborolt. Abban reménykedett, hogy útközben betéved egy csigaházárushoz. A boltban meglátott egy szép kék házat. Nyomban megtetszett neki. Meg is vette.

Boldogan élt, míg meg nem halt.
**Tót Hunor, 2. osztály,
J. J. Zmaj iskola, Szabadka**

Szárnybontogató

Őszi tánc

Az erdőben csicseregnek a rigók.
Avarban sün lapul.
Tobozok hullanak a fákról.
Táncolnak a madarak.

Nyílik sok virág.
Őzikek ugrádoznak.
Táncol itt mindenki,
még a róka, farkas is.

**Varga Bence, 4. osztály,
Petőfi Sándor iskola,
Zenta**

Folt

Egyszer volt,
Volt egy folt.

Anya tisztítószerrel kerít,
És reméli, a folt veszt.

Hozzá nehezen fér,
Ezért szivacsot kér.

Gyorsan fizet,
És kap egy kis vizet.

Reggel erős a fagy,
De te erősebb vagy.

Anya dörgölte vele,
Eltűnt több mint fele.

**Benák Lúcia, 2. osztály,
Október 10. iskola,
Szabadka**

A város bolygója

Egy városban egy bolygó volt,
volt rajta 32 folt.

Nem hogy 32 ember fér,
ne gondold, hogy vizet kér!

A bolygó felszíne fogy,
vagy mégsem fogy?

Egy ember kerítést kerít,
időt ezzel veszít.

A másik ember fizet,
így tud inni vizet.

Én is elszaladtam
a bolygóra vele,
eltűnt a vizemnek
több mint a fele.

**Bakota Áron, 2. osztály,
Október 10. iskola,
Szabadka**

Csigalak

Pap Natália
óvodás, EmArt Műhely, Szabadka

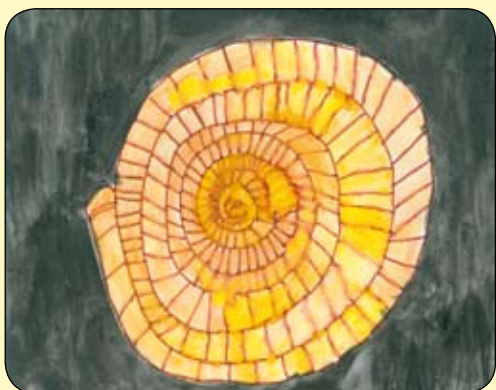
Lévang Róbert
2. osztály, Durp Salaj iskola, Szabadka

Kovács Nikoletta
péterrévei óvodás

Mezei Eszter
1. osztály, Stevan Sremac iskola, Zenta

Faragó Anna
2. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Vörös Gabriella
2. osztály, Novak Radonić iskola, Mohol

Őszi szél

Pethő Róna
3. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Kelemen Noémi
3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Horváth Anna
2. osztály, Samu Mihály iskola, Péterréve

Krizsák Krisztina
2. osztály, Samu Mihály iskola, Péterréve

Ágoston Szintia
adai óvodás

Acasai Viola
péterrévei óvodás

Közmondások a szélről

A jó szél szombaton megáll.

Hétvégére jó idő lesz. Reménykedés abban, hogy jó idő lesz, és sütni fog a nap.

Aki szelet vet, vihart arat.

Aki ellenségeskedést szít, nagy bajt hozhat a saját fejére. Arra figyelmeztet, hogy okosabb dolog nem gerjeszteni az ellenségeskedést.

Arra fordul, ahonnan a szél fúj.

Olyan emberre mondják, aki a véleményét az érdekeinek megfelelően formálja.

A szél álljon, te meg szaladjál.

„Indulj!” – népiesen. Másik jelentése, hogy ha gorombán kitessékelnek valahonnan egy embert.

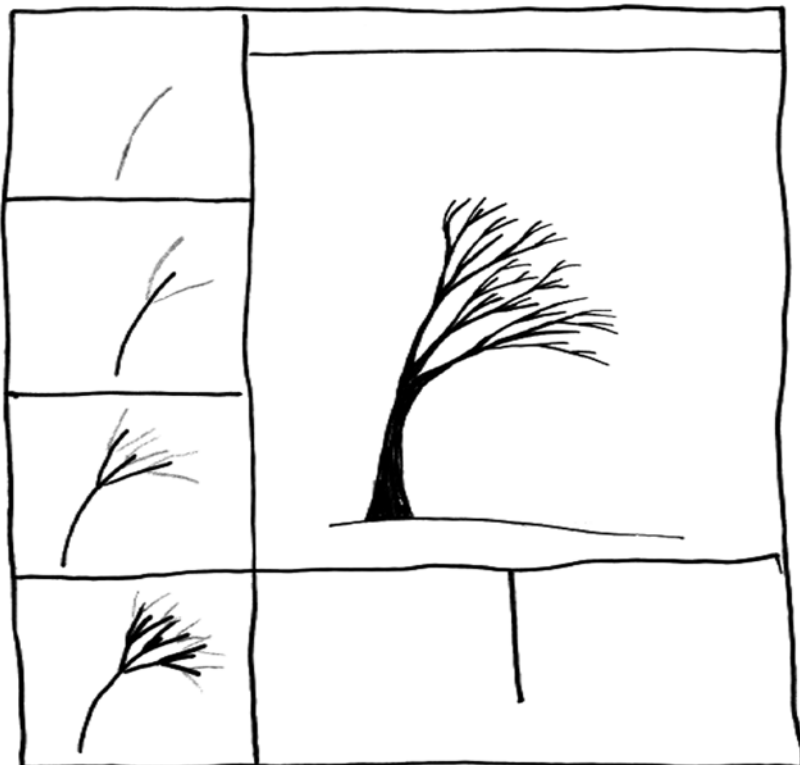
A szél sem fújhat mindig kedvére.

Senki sem csinálhat bármikor bármit. Az embernek alkalmazkodnia kell másokhoz.

Ismeri a szél járását.

Valaki fel tudja mérni, hogy hogyan alakulnak majd a dolgok.

Tanuljunk rajzolni!

20

ADNI ÖRÖM A PANNON RTV KARÁCSONYI KREATÍV PÁLYÁZATA FELHÍVÁS

A szabadkai Pannon RTV kreatív pályázatot hirdet vajdasági óvodásoknak, valamint általános és középiskolás diákoknak. A pályázat témája: ÜNNEPEL A CSALÁD

Korcsoportok:

- I. óvodások
- II. alsós diákok
- III. felsős diákok
- IV. középiskolások

Az I. és II. kategóriába tartozóktól **RAJZOT** várunk. A méret és a technika szabadon választható. Az alkotásokat postai úton küldhetik el az alábbi címre:

Pannon RTV
Ago Mamužić utca 11.
2400 Szabadka

A rajzok hátulján kérjük feltüntetni a nevet, életkort, oktatási intézmény nevét, tanár/szülő nevét, telefonszámot, települést. Az alkotásokat a pályázat lezárását követően a Pannon RTV felhasználhatja műsoraiban, nem szolgáltatja vissza a készítőnek.

A III. és IV. kategóriába tartozók **VIDEÓVAL** pályázhatnak. A felvétel készülhet bármilyen kép és hang rögzítésére alkalmas eszközzel. A videók hossza minimum 1, maximum 3 perc. A felvételeket MPEG4 formátumban várjuk e-mailben, az

adniorom@pannonrtv.com

címre. Beküldési határidő: **november 22.** Az alkotásokat a pályázat lezárását követően a Pannon RTV szabadon felhasználhatja műsoraiban.

A kategóriák három legjobb alkotását szakmai zsűri választja ki, a győztesek értékes ajándékokban részesülnek.

A díjak átadására **december 14-én, szombaton**, 10 órakor kerül sor a Pannon RTV székházában, ahol ünnepi műsorral is várjuk a gyerekeket és kísérőiket. A díjátadón készült felvételt a Pannon RTV karácsonykor be is mutatja.

A pályázattal kapcsolatos bővebb információ a [facebook.com/adniorom](https://www.facebook.com/adniorom) oldalon található, ahol az esetleges kérdésekre is válaszolunk.

Kiemelt támogatóink:

 STUDIOPRESENT

További támogatóink:

MCMXCH
RENAISSANCE
caffé - restaurant

since 1989
KOCKICA
Subotica-Srbija
www.kockica.co.rs

Szélforgók

Ugye ti is készítettetek már szélforgót? De azt talán nem tudtátok, hogy egy radírvégű ceruzába is beleszúrhatjátok, ha nincs kéznél hurkapálca.

Használhattok papírgurigát is hurkapálca helyett, így biztosan nem szúrja meg a kezeteiket a gombostű, és megfogni is könnyebb lesz.

Egy kis huncut szélgyerek falevelet kergetett.
Összevissza kavarta, feldobálta magasra.
Rászórta a fejemre, leráztam én nevetve.
Feldobálta, fel az égbe, kapaszkodjon meg a szélbe!

Próbáld ki!

Játék a szivaccsal

Fogjunk egy hagyományos szivacsot, és vastagon merítsük bele egy gouache festékbe. (Ez a gouache voltaképpen egy vízfestési technika, mely úgy működik, hogy a vízfestékhez töltőanyagot adnak – általában baritot vagy agyagföldet –, és így a festék átlátszatlaná válik. Emiatt fedőfestékként alkalmazzák, ugyanis több réteg festhető egymásra a színek keveredése nélkül.) Ezt a módszert alkalmazva könnyedén létrehozhatunk mesés szépségű tájakat, állatokat, vagy bármi egyebet, ami eszünkbe jut.

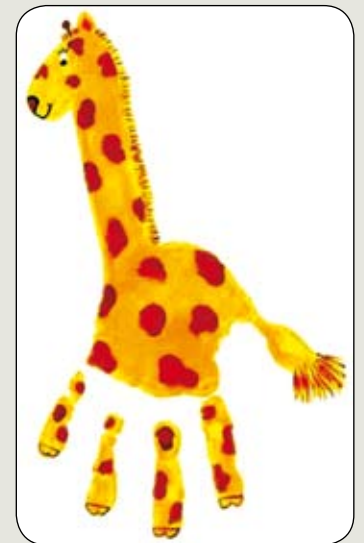
Levéllenymot

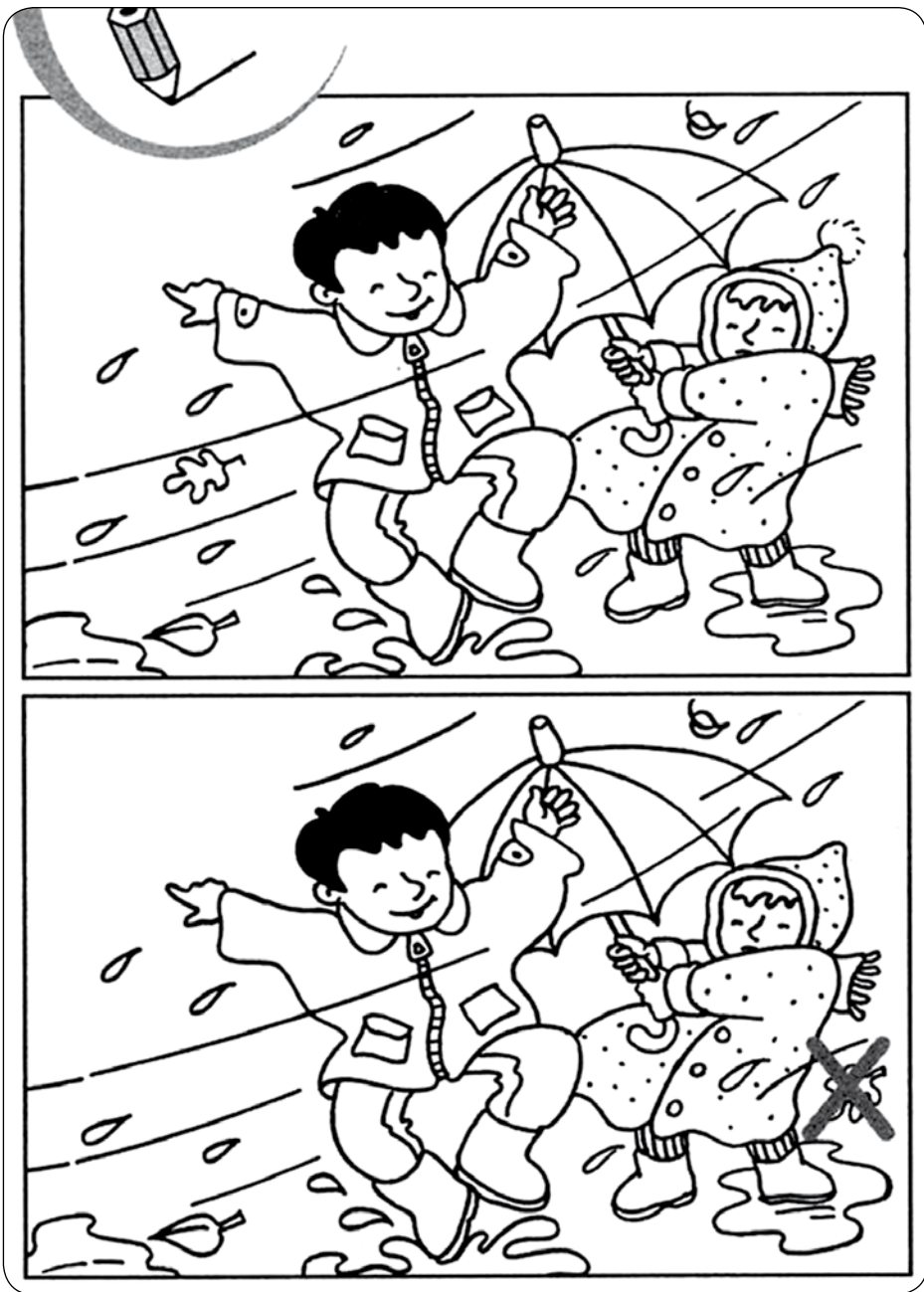
Szedjünk csomó falevelet – lehetőleg különböző fákra –, és hazaérve fessük be egyik oldalukat. Itt érdemes kenőcsösebb festékeket használni, mint a tempera, hogy a megfelelő hatást elérhessük. Ha bekentük az egyik oldalt, már csak rá kell nyomni egy hófehér papírra, és élvezni a látványt, amit a levelek erezetének kesze-kusza mintázata ad vissza.

Festés kézzel, lábbal

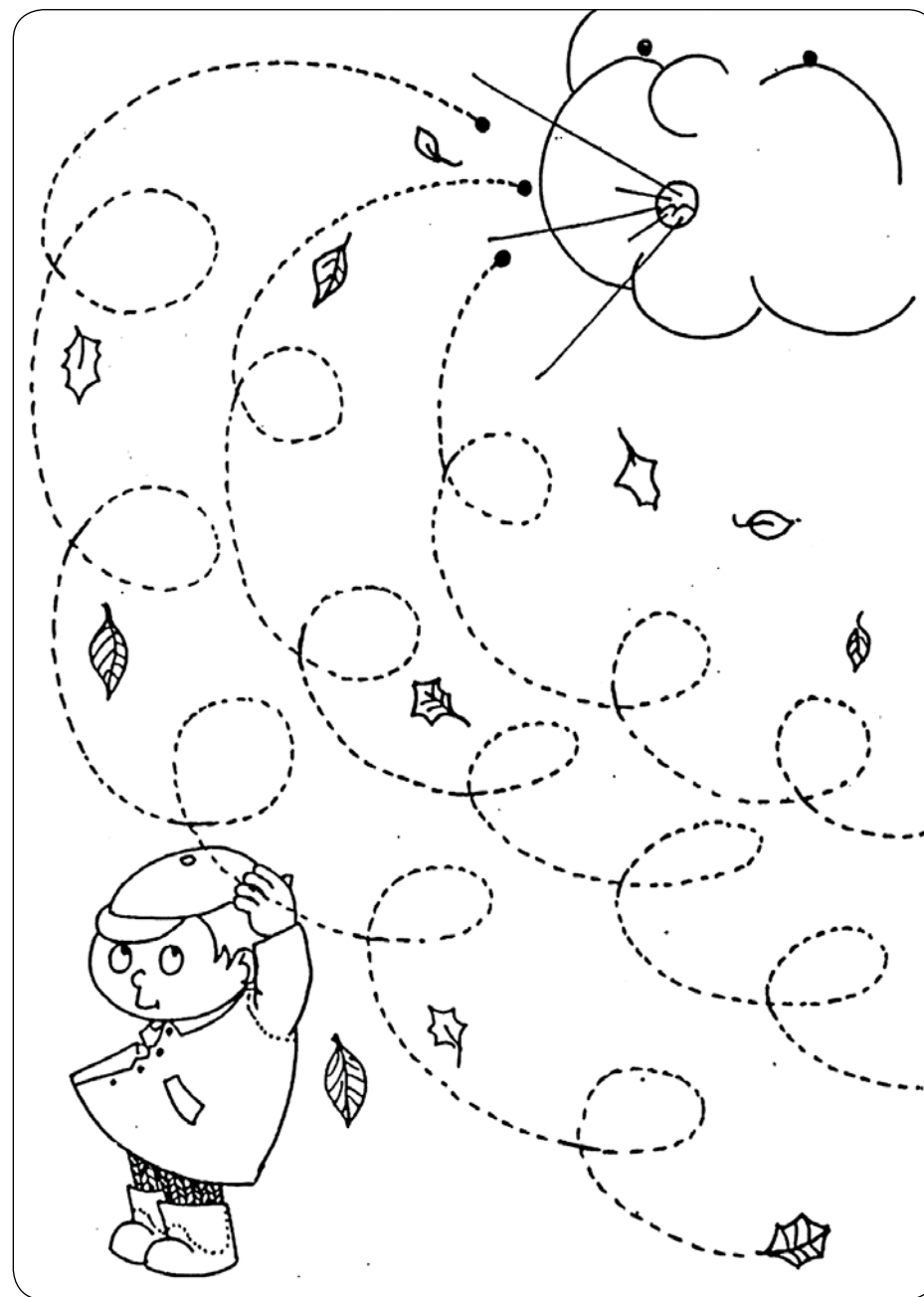
Mártssuk a kezünket és a lábunkat valamilyen színű festékbe, majd óvatosan nyomjuk rá a tenyerünket és a talpukat egy papírlapra. Ezek után következik a feladat oroszlánrésze: kreatívkodjunk egy kicsit, és engedjük el a fantáziánkat. Ki mit vél felfedezni egy kéz- vagy lábnyomatban?

Találd meg a különbségeket!

Kösd össze a vonalakat!

Pele, a hétalvó

Él egy kisemlős, amelyet a német ajkúak egyszerűen csak „hétalvónak” neveznek. Mi nagy pele néven ismerjük ezt a leginkább nagyra nőtt, egérhez hasonlító, lompos farkú állatkát. A hétalvó név találó, hiszen egyévből hét hónapot alszik. Teste 15-16 centiméter hosszú, farka 12-13 centiméteresre nő. Bundája sűrű, selymes, hamuszürke, hasi oldala világosabb szürkésfehér. Sötétlen szegett nagy gombszem és bozontos fark jellemzi. Pofáján nincs mintázat, hosszú bajuszszálait érzéklőként használja.

Szeme nagy, ezzel is jelezve éjszakai életmódját. Újbegyei párnázottak, hegyes, erős karmokban végződnek. A nagyobb példányok 100-120 grammot nyomhatnak. Testalkata a mókuséra emlékeztet, de sokkal kisebb. Ha sarokba szorítják, a nagy pele átható, kattogó hangot ad, ezzel néha sikerül elriasztania támadóját. A párosodási időben sivító hangokat is hallat.

Hol él?

A hideget nem viseli el, ezért csak Európa melegebb vidékein fordul elő. Elterjedése keleten Iránig nyúlik. Hazánkban viszonylag gyakori. Kedvelt élőhelye a száraz tölgy- és bükkerdő. De előfordul nagyobb kertekben, egyes területeken előszeretettel tanyázik a gyümölcsösökben. A nagy pelét,

mint a mókus éjszakai megfelelőjét is jellemezhetnénk. Fürgén mozog a fák ágain, felkapaszkodik a függőleges falakon is, és kissé nedves talpával még a nagyon sima felületeken is „megtapad”. Gyakran bukkan fel erdős területeken álló öreg épületek padlásain, erdei menedékházakban, ahol éjszánként rágcsál és szaladgál. A nappali órákat fák üregében vagy fészekben tölti. Az alkonyat beálltával kezd mozogni. Gyorsan és ügyesen mászik a fákon, nagyokat ugorva egyik ágról a másikra, akár a mókusok.

Mit eszik?

Falánk, annyit eszik, amennyi belefér. Kedveli a fák terméseit, a diót, mogyorót, makkot és az édes gyümölcsöket. Állati fehérjeigényét fészekráblóként elégíti ki, el-ellopva egy-egy kisebb fiókát.

Amint elkezdődnek rövidülni a napok, a nagy pele kövérre eszi magát. Az őszi lakoma közben felveszi téli

szőrzetét, és vastag prémbundájába burkolózva fagybiztos helyre bújik a talajba, hogy megkezdhesse téli álmát. Gondosan felkészül a télre, élelmet halmozva fel odújában, amelyet kibélel száraz fűvel, mohával. Mint a mókus, ez a kis állat is megszakítja alvását egy-egy lakomára, amelyet a felhalmozott eleségből fogyaszt el.

Mit csinálnak télen?

Amikor a külső hőmérséklet megközelíti a 0 °C-ot, aludni térk. Testhőmérséklete alacsonyabbra süllyed, légzésszáma percenként 1-3 lesz.

Csak késő tavasszal, április végén ébred fel, majd párosodik. Az anya a fészekben szüli meg 5 hét után 3-6 csupasz kölykét. Nagyon gyorsan nőnek, rövid ideig szopnak, és hamar önállóak lesznek, egyedül keresik élelmüket. A tavasz beköszöntével a pelék súlyuk negyedével, de akár felével is megkönnyebbülve ébred-

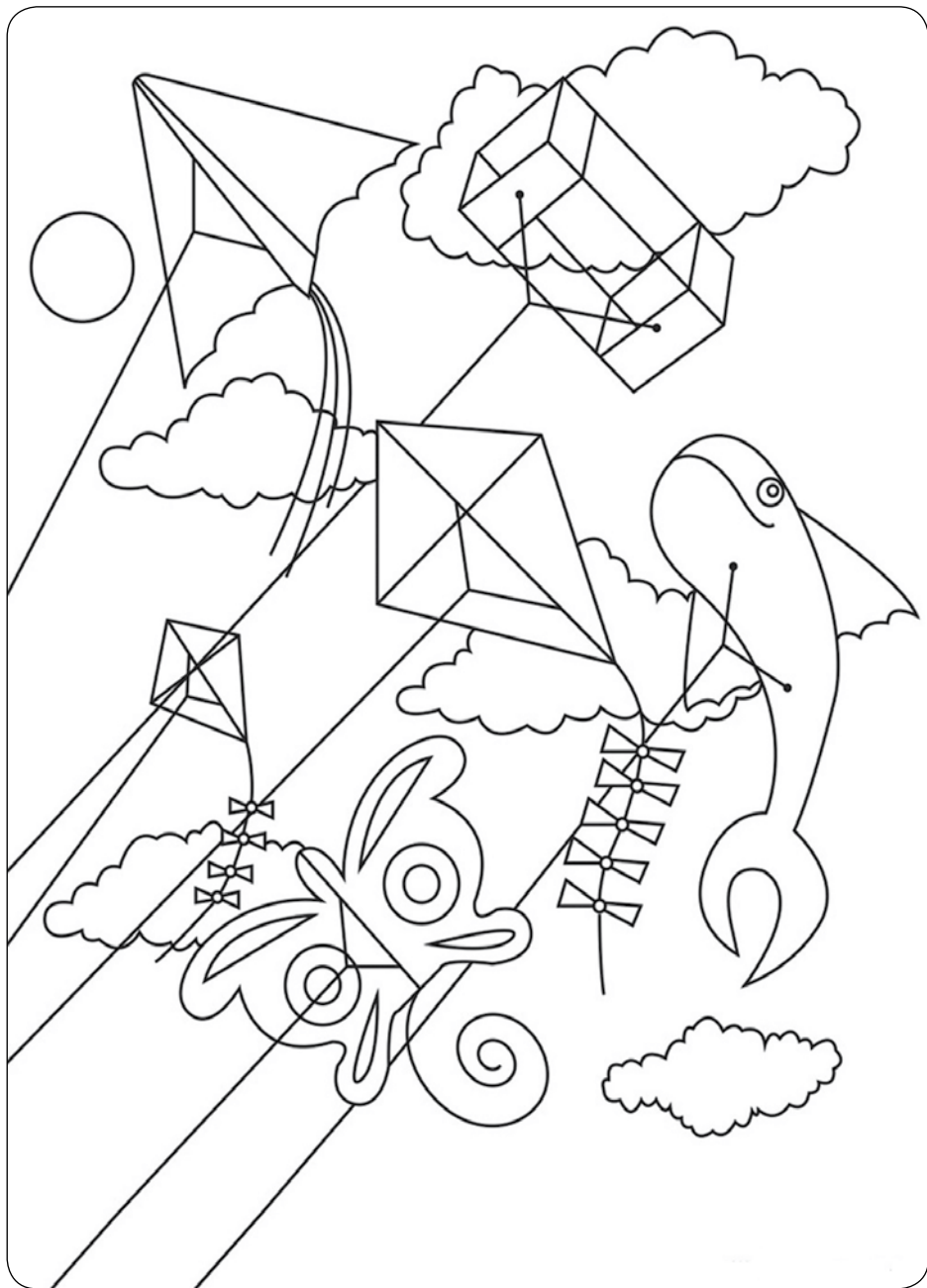
nek fel. Minél kövérebbek a téli álom kezdetekor, annál nagyobb esélyük van arra, hogy tavasszal jó állapotban ébredjenek. Kb. 4 héttel azután, hogy téli álmukból felébredtek, ivarsejtjeik aktívakká válnak, és megkezdődik a szaporodási időszak, amely egészen augusztus végéig is tarthat. A nőtények többnyire augusztus eleje és szeptember közepe között ellenek, a kölykök száma általában 4-6, de akár 11 is lehet. A vemhességi idő 30-32 nap, a nőtény évente általában csak egyszer ellik. A kölykök szeme 21-32 napos korukban nyílik ki, ilyenkor már szilárd táplálékot is vesznek magukhoz.

Meddig élnek?

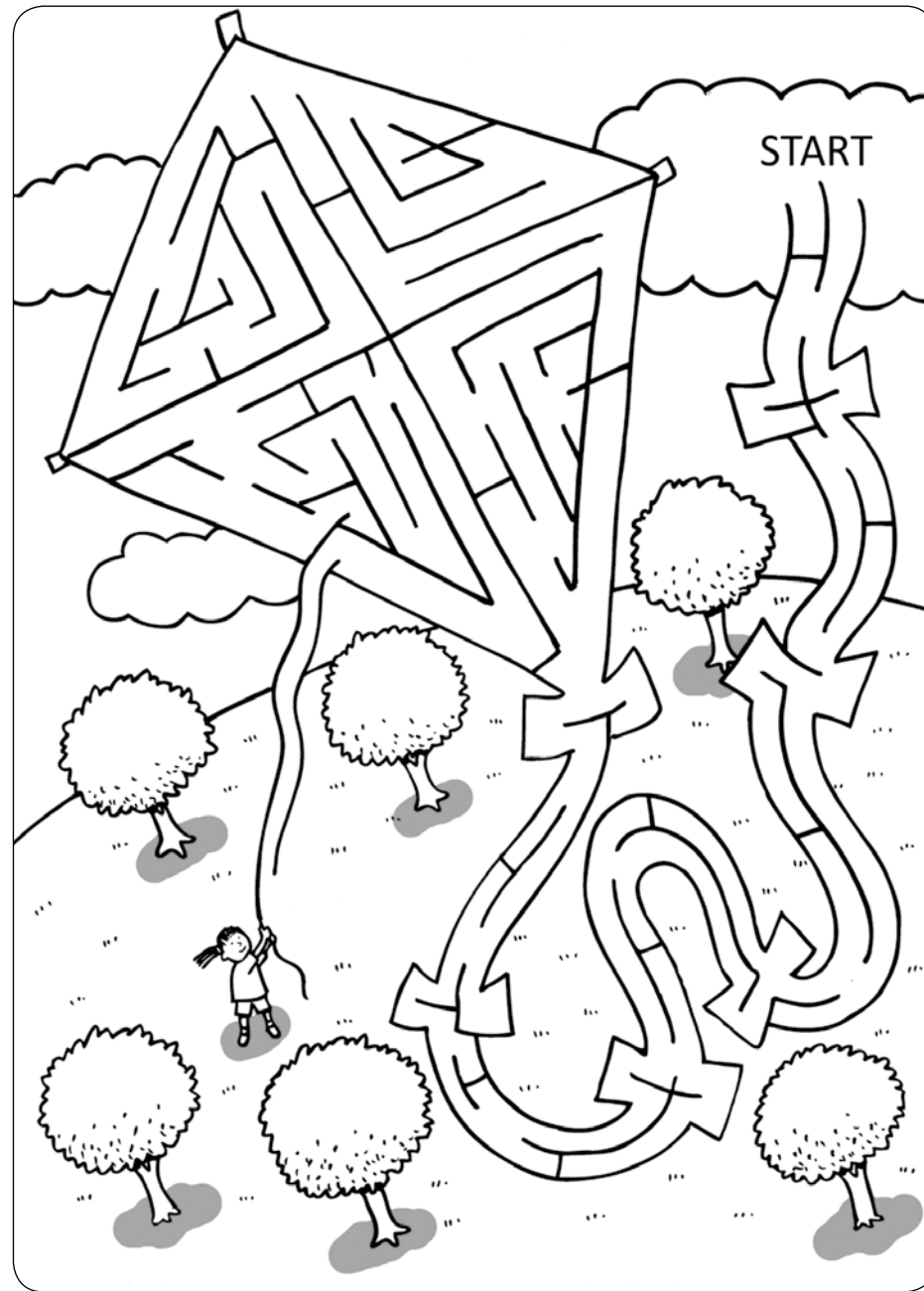
A pelék várható élettartama 5-9 év. Fő ellenségeik a nyest és a nagyobb baglyok, házak körül a macska. A hideg telek nagy pusztítást okozhatnak közöttük.

Színezd ki!

Sárgánylabirintus

Mi a levegő?

A levegő láthatatlan gázok keveréke. Színe, íze, szaga nincs, de mégis körülvesz bennünket. Mozgását azonban már érezhetjük. A mozgó levegő a szél. A szél „csinálja” a hideg vagy meleg, száraz vagy csapadékos időjárást.

Minden élőlénynek szüksége van arra, hogy levegőt lélegezzen be. Ha nem lenne levegő, akkor növények, állatok és emberek sem léteznének a Földön.

Szómagyarázat

Levegő: a Földet körülvevő gázok keveréke. Nélküle nem élhetne semmi.

Hurrikán: nagy erejű, esőzéssel kísért, trópusi forgószél. Nála is erősebb a tornádó, amely azonban kisebb kiterjedésű és rövidebb életű.

A felhők apró vízcseppek vagy jégkristályok milliárdjaiból állnak. Sok fajtájuk van. A legnagyobbak a viharfelhők, a kumulonimbusok.

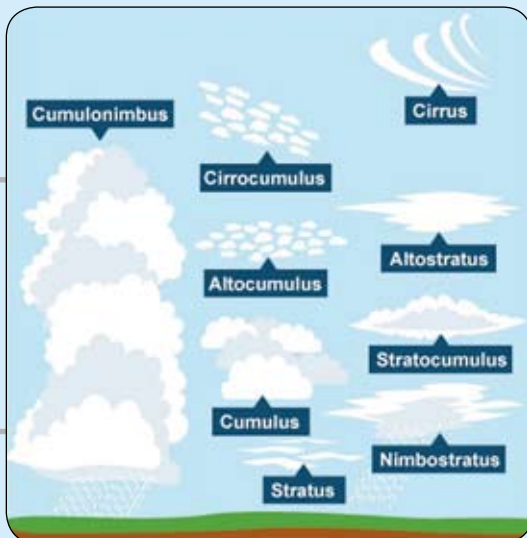
Milyen erős a szél?

A szél sebességét a Beaufort-skála fokozataival mérik. Az 1-es érték majdnem szélcsendet jelent.

A 4-es értéknél a szél megmozgatja a kisebb ágakat. A 7-es erejű szél már ágakat törhet. A 10-es értéknél szélvész tombol, amely megrongálja a házakat.

Viharok és felhők

A vihar felhőket, esőt, villámlást és mennydörgést hoz. A villám valójában óriási, forró elektromos szikra, amely a viharfelhőből ugrik át a földre. A mennydörgés a villámlás hangja. A hangot azért halljuk csak a villámlás után, mert a hang lassabban terjed, mint a fény.

Osvát Erzsébet

A furfangos felhő

Fut egy fiafelhő,
fut, fut fent az égen.
Dühös szél kergeti,
hajszolja már régen.
Megharagszik, de meg ám
a kis suttyó felhő.
Gondol egyet, s hirtelen
óriásra megnő.
A nagy égi zuhanyon
csavar egyet bátran,
s üldözője prüszköl már
lent a pocsoljában.

Játsszunk!

Készíts ejtőernyőt!

Négy, egyforma hosszúságú zsinórra erősíts föl egy gyurma-gombócot. Vágj ki nejlonzacskóból egy kb. 40x40 centiméteres négyzetet, majd a sarkaira kösd rá a zsinórok végét. Jó magasról ejtsd le az ejtőernyőt!

A szelek járását használják ki a sikló- és vitorlázórepülés nagymesterei, a tengeri madarak. A parti sziklák előtti, emelkedő légáramlatok segítik ezeket a madarakat, hogy könnyebben elérjék a magas szirteken épített fészkeket.

Levegő nélkül az állatok, a repülőgépek és a vitorlázók nem tudnának repülni. Egyes növények, például a gyermekláncfű, magjaik terjesztésére használják a szelet. A léggömböket is levegővel töltik.

Színezd ki!

32

Tíz oda nem illő dolgot rejtettünk el a képen! Keresd meg őket!

33

Mézes Marcipán házikója

Kabók Blanka
3. osztály,
József Attila iskola, Újvidék

**Menyhárt
Zsombor**
4. osztály,
Petőfi Sándor
iskola, Zenta

Butora Kinga
4. osztály,
Petőfi Sándor
iskola, Zenta

Pap Alex
4. osztály,
Petőfi Sándor
iskola, Zenta

Molnár Cecília
4. osztály,
Petőfi Sándor
iskola, Zenta

Postaláda

Szilvás örömök

Egyik nap az iskolában szilvás gombócot készítettünk az osztálytársunk nagymamájával. Az első lépés az volt, hogy megfőztük és lereszeltük a krumplit, majd összegyúrtuk tojással, liszttel és sóval. A következő lépés nagyon könnyű volt, mert csak ki kellett nyújtani a tésztát, és bele kellett tenni a szilvát, majd a tésztát összegombolyítottuk. Beletettük forró vízbe főzni, és amikor megfőtt, behempergettük a megpirított morzsába. Nagyon finom lett. Mindenki jóllakott.

Mačković Tatjana,
2. c osztály,
Szabadka, J. J. Zmaj
iskola

Kisképtár

András Gyuricsin Réka
1. osztály, csantavéri
Hunyadi János iskola

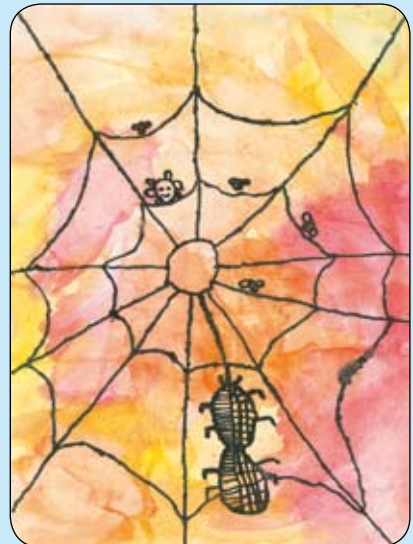
Randovics Márk
2. osztály,
Csokonai Vitéz
Mihály iskola,
Felsőhegy

Rác Szabó Lilla
2. osztály,
Csokonai Vitéz
Mihály iskola,
Felsőhegy

Lakatos Zoltán
3. osztály,
Széchenyi István
iskola, Szabadka

Zsoldos Zalán
4. osztály,
Petőfi Sándor
iskola, Zenta